

**ANDIJON VILOYATIDA YASHOVCHI 18 YOSHGACHA BO'LGAN BOLALARDA
UCHRAYDIGAN DIASTEMA VA TREMALARNING DINAMIKASINI O'RGANISH.**

Ahmadjonov M.A

ortopedik stomatologiya va ortodontiya kafedrasida assistenti

Andijon davlat tibbiyot instituti

Andijon shahri

Tadqiqotning dolzarbligi. Bolalarning doimiy tishlaridagi anomaliyalarni samarali davolash zamonaviy amaliy stomatologiya dolzarb muammosidir. Ushbu muammoning eng muhim jihati Andijon viloyatida yashovchi 18 yoshgacha bo'lgan bolalarda uchraydigan tish qatorlaridagi anomaliyalarning ya'ni diastema va trema dinamikasini o'rganish va doimiy tishlar anatomik shakli va funksional qiymatini tiklashdir. Shu bilan birga, estetika, chaynash tishlarining kontakt va okklyuzion yuzalari munosabatlarini tashxislash uchun ko'plab usullar ishlab chiqilganiga qaramay, ularning ma'lumotlar mazmuni va mavjudligi ushbu muammoni hal qilingan deb hisoblashimizga imkon bermaydi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi: Andijon viloyat bolalar stomatologiyasi poliklinikasiga viloyatlarda yashovchi bolalarning doimiy tishlarida kuzatiladigan tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremani erta tashxislab samarali davolash va endogen biologik faol moddalarni o'z ichiga olgan holda, o'smirlarda stomatologik kasalliklarning kompleks profilaktikasi samaradorligini oshirish.

Materiallarni o'rganish usullari. Qo'yilgan maqsadlarni amalga oshirish uchun tekshiruv shu yilning yanvar oyidan may oyigacha qabulimizga kelgan bolalarning tibbiy hujjatlari o'rganildi. Bundan tashqari andijon viloyatida maktab o'quvchilari o'rtasida o'tkazilayotgan an'anaviy stomatologik profilaktika tadbirlarining samaradorligini baholash.

Natijalar va muhokamalar. Joriy yilning boshida biz bolalarning tibbiy hujjatlari o'rganildi va tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremaning intensivligini o'rgandik.

O'rganishlarimiz davomida jami 1404 nafar bolalarning 289 nafari tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremaning turli ko'rinishi bilan murojat qilgan. Qiz bolalarda tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va trema va o'g'il bolalarga qaraganda ko'proq ya'ni 172 nafar qiz bolalarda 117 nafar o'g'il bolalarda kuzatilgan. tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremaning o'sish dinamikasi sezilarli farq bo'lsa ham, statistik jihatdan farq qilmadi: tish qatori anomaliyasi ya'ni distopiyaning intensivligi $1,8 \pm 0,2$ ni tashkil etdi.

Tibbiy tekshiruvlarda tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremani etiologiya kelib chiqish sablari o'g'iz bo'shlig'i gigiyenasi va qolgan tishlarining xolati tishlov turlari o'rganilib, ma'lumotlarga asoslanib retrospektiv tahlili va bolalarning so'rovi asosida an'anaviy profilaktika choralari bilan tish tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremaning o'sishi yiliga o'rtacha 0,85 dan kamaymasligi aniqlandi. Ya'ni har ikkinchi bolada har yili tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremadan ta'sirlangan ikkita tishlar bor.

Xulosa: Jami 1404 nafar bolalarning 289 nafari tish qatori anomaliyasi ya'ni distopiya kasalligi bilan murojat qildi. ularning 117 nafari o'g'il bola 172 nafari qiz bolalarni tashkil qildi. Bolalarning yoshi 6 yoshdan 18 yoshgacha. Kuzatilgan 1404 nafar bolalarda tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va trema kasalligini tish prikusining almashinuv davriga ya'ni 95% ni tashkil qildi. Qolgan 15% doimiy prikus davriga mos keldi. Xulosa qilib aytganimizda erta almashinuv davrida tish qatori anomaliyasi ya'ni diastema va tremani aniqlash va davolash orqali tishning anatomik shaklini tiklash va bu orqali tishlov buzilishini oldini olish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Atakhonov Azizbek Abdusalomovich. (2023). OBSERVATION OF INDICATORS OF PROSTHETIC STOMATITIS IN PATIENTS USING PROSTHESES MADE OF ETHACRYL AND FTOROX. International Multidisciplinary Journal for Research & Development, 10(11).
2. Atakanov Azizbek Abdusalomovich. (2023). AESTHETIC REQUIREMENTS IN CHOOSING ARTIFICIAL TEETH. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research, 10(11), 98–100.
3. А.А. Атахонов. (2023). Frequency of Occurrence and Clinical Manifestations of Stomatitis in Patients After Acrylic Prosthetics. Eurasian Medical Research Periodical, 2023/04/05, Том 19, Номер 14 Страницы 1-3.
4. Ataxanov Azizbek Abdusalomovich.(2022). BOLALARDA OG'IZ BO'ZISH SHILLIQ QATLAMI KASALLIKLARI TUZILISHINI YOSH BO'YICHA XUSUSIYATLARI. Евразийский журнал медицинских и естественных наук. Том 2 Номер 3 Страницы 77-80 .
5. Atakhonov Azizbek Abdusalomovich.(2024). International Multidisciplinary Journal for Research & Development. Том 11. Номер 04 Страницы 260-262.
6. Azizbek Ataxanov. (2023) . ANDIJON VILOYATIDA YASHOVCHI BOLALARDA GINGIVITNING TARQALISHINI O'RGANISH. Евразийский журнал медицинских и естественных наук. Том 3 Номер 4 Страницы 88-91.